

Sygn. akt IV U 916/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2012 roku

Sąd Okręgowy - Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnowie

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Dariusz Płaczek
Protokolant:	st. sekr. sąd. Patrycja Czarnik

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2012 roku w Tarnowie na rozprawie

odwołania H. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

z dnia 25 czerwca 2012 roku nr (...)

w sprawie H. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o wysokość świadczenia

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, iż potrącona z emerytury kwota stanowiąca opłatę za pobyt odwołującej w zakładzie opiekuńczo - leczniczym wynosi 1031,36 zł netto (słownie: tysiąc trzydzieści jeden złotych 36/100).

Sygn. akt IV U 916/12

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 18 grudnia 2012 r.

Decyzją z dnia 25.06.2012 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153,

poz. 1227 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 13.06.2012 r., wstrzymał wypłatę H. G. dodatku pielęgnacyjnego od dnia 01.07.2012 r. z uwagi na pobyt wnioskodawczynie

w zakładzie opiekuńczo- leczniczym. Jednocześnie, decyzją tą, w oparciu o przepis art. 140 ust. 4 pkt 3 tej ustawy zmniejszył od dnia 01.07.2012 r. wysokość przysługującej wnioskodawczynie emerytury w wysokości 1.767,44 zł brutto (1.473,37 zł netto) o kwotę 1.148,83 zł z tytułu odpłatności za pobyt w zakładzie opiekuńczo - leczniczym, tj. do wysokości 65% miesięcznego świadczenia.

Od decyzji tej w części zmniejszającej wysokość należnej emerytury odwołała się H. G., domagając się jej zmiany i ustalenia, że potrącona z emerytury kwota stanowiąca opłatę za pobyt w zakładzie opiekuńczo - leczniczym wynosi 1.031,36 zł.

W uzasadnieniu odwołująca wskazała, że przy przyjęciu do Oddziału Opiekuńczo- Leczniczego Szpitala (...) w B. podpisała zgodę na potrącenie 70% emerytury. Według wycień księgowości szpitala należność na rzecz Oddziału Opiekuńczo- Leczniczego powinna wynosić 1.031,36 zł, tj. 70% z kwoty emerytury pomniejszonej o podatek i składkę zdrowotną.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu podniósł, że ze świadczeń pieniężnych określonych w ustawie z dnia 17.12.1998 r.

o emeryturach i rentach z FUS podlegają potrąceniu między innymi należności z tytułu odpłatności za pobyt osób uprawnionych do świadczeń w domach pomocy społecznej, zakładach opiekuńczo- leczniczych lub zakładach pielęgnacyjno- opiekuńczych- na wniosek dyrektorów tych placówek. W ocenie organu rentowego, potrąceń tych należy dokonywać ze świadczenia emerytalnego w wysokości 65%, bowiem nakaz taki wynika wprost z art. 140 ust. 4 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, której przepisy mają charakter bezwzględnie obowiązujący, co oznacza, że w sytuacjach w nich wskazanych, muszą być one stosowane.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Od 01.10.1981 r. odwołująca H. G. uprawniona była do renty inwalidzkiej trzeciej grupy inwalidów, a następnie do emerytury.

dowód:

- decyzje ZUS- akta ZUS,

W wyniku badania lekarskiego przeprowadzonego w dniu 23.05.1989 r. przez Obwodową Komisję Lekarską do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia odwołująca zaliczona została do pierwszej grupy inwalidów. W związku z tym, przyznany jej został dodatek pielęgnacyjny od 01.02.1989 r.

dowód:

- decyzja ZUS z dnia 12.06.1989 r.- k. 67 akt ZUS,

W dniu 01.06.2012 r. odwołująca przyjęta została do Oddziału Opiekuńczo- Leczniczego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w B. Szpital (...) w B.. Przy przyjęciu ustalono miesięczną opłatę za pobyt w tym Zakładzie na kwotę 1.031,36 zł, stanowiącą 70% kwoty netto miesięcznego dochodu, który wynosi 1.473,37 zł. Odwołująca wyraziła zgodę na potrącenie z należnej jej emerytury takiej kwoty, tj. 70% wysokości miesięcznego dochodu w rozumieniu przepisów ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.).

dowód:

- informacja w sprawie odpłatności za pobyt w Oddziale Opiekuńczo- Leczniczym z dnia 01.06.2012 r.- k. 111 akt ZUS,
- oświadczenie z dnia 20.04.2012 r.- k. 113 akt ZUS,

W piśmie z dnia 8 czerwca 2012 r. Dyrekcja Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w B. poinformowała (...) Oddział w K. o przyjęciu odwołującej do Zakładu Opiekuńczo- Leczniczego z dniem 01.06.2012 r. oraz wysokości miesięcznej opłaty za pobyt w tym Zakładzie w wysokości 1.031,36 zł, stanowiącej 70% kwoty netto miesięcznego dochodu, który wynosi 1.473,37 zł, z prośbą o przesłanie na podane konto bankowe wymienionej wyżej kwoty.

dowód:

- pismo z dnia 08.06.2012 r.- k. 110 akt ZUS,

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił w oparciu o dokumenty.

Sąd pozytywie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości, zaś ich treść i forma nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego. Dokumenty urzędowe stanowiły zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.), zaś dokumenty prywatne dowód tego, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 k.p.c.).

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie od zaskarżonej decyzji ZUS Oddział w T. z dnia 25.06.2012 r.

w części zmniejszającej wysokość należnej odwołującej H. G. emerytury, w świetle ustalonego stanu faktycznego i obowiązujących przepisów prawa, zasługiwało na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania było zweryfikowanie określonej w zaskarżonej decyzji wysokości kwoty potrącenia z emerytury za pobyt odwołującej H. G. w zakładzie opiekuńczo – leczniczym.

Zgodnie z art. 139 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), ze świadczeń pieniężnych określonych w ustawie- po odliczeniu składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz zaliczki i innych należności z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych- podlegają potrąceniu należności z tytułu odpłatności za pobyt osób uprawnionych do świadczeń w domach pomocy społecznej, zakładach opiekuńczo- leczniczych lub zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych- na wniosek dyrektorów tych placówek. Stosownie zaś do treści art. 140 ust. 4 pkt 3 tej ustawy, potrącenia nie mogą przekraczać 65% miesięcznego świadczenia- jeżeli potrąceniu podlegają należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 10.

Jak wskazał jednak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 07.03.2012 r., II BU 3/11 (LEX nr 1212056), opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są ustalane wyłącznie w oparciu o przepisy ustawy z 1990 r. o pomocy społecznej, a nie ustawy emerytalno - rentowej.

Artykuł 140 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie ma tu więc zastosowania. W uzasadnieniu tego orzeczenia, powołując się na brzmienie art. 61 ust. 2 pkt 1 ustawy z 1990 r. o pomocy społecznej, zgodnie z którym mieszkańcy domu pomocy społecznej są zobowiązani do ponoszenia odpłatności w wysokości nie większej niż 70% dochodu osiąganego przez mieszkańca domu, Sąd Najwyższy wskazał, że przepisy art. 139 ust. 1 pkt 10 i art. 140 ust. 7 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS określają wyłącznie kolejność i maksymalną wysokość potrąceń ustalonej przez ustawę

o pomocy społecznej odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej. Inne rozumienie

i zastosowanie wskazanych przepisów prawa materialnego narusza zasadę *lex specialis derogat legi generali* poprzez pominięcie obowiązującego przepisu art. 61 ust. 2 pkt 1 rangi ustawowej regulującego kwestie ustalania wysokości opłat za pobyt w domu pomocy społecznej. Podkreślił też, że ustawa o pomocy społecznej definiuje pojęcie dochodu w art. 8 ust. 3, określając ogólne zasady obliczania dochodu. Ustala się go przez pomniejszenie przychodu o zaliczki na podatek dochodowy, składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz płacone alimenty. Mając więc na uwadze, że wskazane wyżej przepisy ustawy o pomocy społecznej, odnoszące się do odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, posługują się pojęciem dochodu, przyjąć należy, że w ustaleniu wysokości tej odpłatności zastosowanie znajdzie art. 8 ust. 3. Reasumując, z powołaniem się na wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 07.01.2000 r., I SA 1083/99 i z dnia 07.11.2007 r., I OSK 92/07, Sąd Najwyższy zaakcentował, że opłaty za pobyt w

domu pomocy społecznej są ustalane wyłącznie w oparciu o przepisy ustawy z dnia 29.11.1990 r. o pomocy społecznej, a nie ustawy emerytalno- rentowej.

Teza tego wyroku została sformułowana na tle nieco innego stanu faktycznego, gdyż dotyczyła wnioskodawcy umieszczonego w domu pomocy społecznej, dlatego powołano się w niej na przepisy ustawy z dnia 29.11.1990 r. o pomocy społecznej, jednak znajduje ona- z uwagi na identyczne uregulowanie kwestii opłat za pobyt w placówkach państwowych wymienionych w art. 139 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS- zastosowanie na tle niniejszego stanu faktycznego.

Z uwagi na fakt, że odwołująca umieszczona została w zakładzie opiekuńczo- leczniczym (Oddziale Opiekuńczo- Leczniczym Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w B. Szpital (...) w B.), w niniejszej sprawie uwzględnić należało przepisy ustawy z dnia 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.). W tych bowiem przepisach określona została wysokość opłaty za pobyt świadczeniobiorcy w zakładzie opiekuńczo - leczniczym.

Stosownie do treści art. 18 ust. 1 powołanej ustawy, świadczeniobiorca przebywający w zakładzie opiekuńczo- leczniczym, pielęgnacyjno - opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej, który udziela świadczeń całodobowych, ponosi koszty wyżywienia i zakwaterowania. Miesięczną opłatę ustala się w wysokości odpowiadającej 250% najniższej emerytury, z tym że opłata nie może być wyższa niż kwota odpowiadająca 70% miesięcznego dochodu świadczeniobiorcy w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej.

Wcześniej, wysokość tej opłaty określał przepis art. 34a ust. 1 ustawy z dnia 30.08.1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. z 1991 r. Nr 91, poz. 408 ze zm.), zgodnie z którym osoba przebywająca w zakładzie opiekuńczo- leczniczym i pielęgnacyjno- opiekuńczym ponosi koszty wyżywienia i zakwaterowania. Miesięczną opłatę ustala się w wysokości odpowiadającej 250% najniższej emerytury, z tym że opłata nie może być wyższa niż kwota odpowiadająca 70% miesięcznego dochodu, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej, osoby przebywającej w zakładzie opiekuńczo - leczniczym i pielęgnacyjno- opiekuńczym. Przepis ten został jednak uchylony z dniem 01.07.2011 r. przez art. 220 pkt 2 ustawy z dnia 15.04.2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 112, poz. 654 ze zm.), a zatem nie obowiązywał w dacie wydania zaskarżonej decyzji.

Kierując się więc zasadą wyrażoną w przywołanym wyroku Sądu Najwyższego z dnia 07.03.2012 r., II BU 3/11 (LEX nr 1212056), uznać należało, że przepis art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, określający wysokość opłaty za pobyt w zakładzie opiekuńczo - leczniczym stanowi lex specialis w stosunku do przepisów ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, które określają jedynie kolejność i maksymalną wysokość potrąceń dokonywanych w związku z umieszczeniem danej osoby w takich zakładach.

Organ rentowy pominął zatem w całości prawidłową podstawę prawną, którą powinien był zastosować w niniejszym stanie sprawy, błędnie przyjmując, że potrącenie z tytułu pobytu wnioskodawczyni w zakładzie opiekuńczo - leczniczym wynosi 65% świadczenia emerytalnego brutto, gdy w istocie owe 65% stanowi wyłącznie granicę możliwych do dokonania przez organ rentowy potrąceń, wynikających z przepisu art. 140 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Kierując się bowiem prawidłową interpretacją i zastosowaniem art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27.08.2004 r.

o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, stwierdzić należy, że wysokość tej odpłatności w przypadku odwołującej powinna wynosić nie więcej niż 70% dochodu, a zatem przychodu netto po potrąceniu należności z tytułu podatku dochodowego i składki zdrowotnej ZUS, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 12.03.2004 r.

o pomocy społecznej, Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.).

Skoro więc wysokość świadczenia emerytalnego wnioskodawczynie wynosiła 1.473,37 zł netto, opłata za jej pobyt w zakładzie opiekuńczo - wychowawczym powinna opiewać na kwotę 1.031,36 zł (70% z 1.473,37 zł).

Mając powyższe na uwadze, na mocy powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd zmienił zaskarżoną decyzję z dnia w ten sposób, że ustalił, iż potrącona z emerytury kwota stanowiąca opłatę za pobyt odwołującej w zakładzie opiekuńczo- leczniczym wynosi 1.031,36 zł netto.